

Rapportering NKpS fra Hovedorganisasjonen Virke januar 2019

1. Gode valg for den enkelte og samfunnet

- 1.1. Etablere et kompetansebehovsutvalg (KBU) bestående av forskere, analytikere og representanter for alle hovedorganisasjonene i arbeidslivet og departementene. KBU skal sammenstille og analysere kilder til kunnskap om Norges kompetansebehov, nasjonalt og regionalt.**

KBU oppfattes som et viktig verktøy i trepartssamarbeidet (etter inspirasjon fra TBUs rolle i lønnsdannelsen). Å bli enige om kompetansesituasjon og utfordringer, vil kunne effektivisere arbeidet som gjøres med politikktutvikling i bl.a. det kompetansepolitiske rådet. KBU har en rolle i både å framstille relevant statistikk og analyser, men også formidle forståelse av situasjon, utviklingstrekk og utfordringer på kompetanseområdet. Stort tilfang av data og analyser gjør det krevende å sile ut den mest relevante informasjonen og gi en helhetlig vurdering. Et arbeids- og samfunnsliv i rask endring, øker videre verdien av empirisk basert kunnskap fra aktører som er tett på utviklingen som har god kjennskap til viktige særtrekk i det norske arbeidslivet. Arbeidslivets parter har derfor viktige bidrag til NKPS gjennom deltakelsen i KBU.

- 1.2. Styrke regionalt folkevalgt nivå's kompetansepolitiske ansvar og samordningsrolle, og legge bedre til rette for regionalt samarbeid mellom ulike kompetanseaktører.**

- 1.3. Sørge for tilgang til karriereveiledning og et helhetlig system for karriereveiledning, med særlig vekt på de regionale karrieresentrene. Styrke kompetansen til karriereveiledere og rådgivere, inkludert kunnskap om arbeidsliv, arbeidsmarkedets behov for kompetanse, seniorperspektivet, integreringsperspektivet og samisk kultur- og næringsliv.**

- 1.4. Videreutvikle samarbeidet mellom opplærings- og utdanningstilbydere og arbeidslivet, for å gjøre utdanningen relevant og for å gi bedre tilgang på kvalifisert arbeidskraft i alle regioner.**

Virke har prioritert å delta i videreutvikling av samarbeidet gjennom etablerte arenaer.

Yrkesopplæringsnemndene

Representasjon i yrkesopplæringsnemndene: Partene har i sitt samarbeid i SRY utarbeidet rapporten "Yrkesopplæringsnemndas rolle og ansvar", som ble oversendt til

Kunnskapsdepartementet med SRY sine anbefalinger. En av anbefalingene var å videreutvikle partssamarbeidet på regionalt nivå ved å inkludere organisasjonene som er representert i SRY også i y-nemndene. Anbefalingen er fulgt opp av KD og forslaget er for tiden på høring. Virke har brukt mye ressurser i SRY-arbeidsgruppen som har jobbet med dette.

Råd for samarbeid med arbeidslivet

Høgskolene og universitetene har etablert egne råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA). Der arbeidslivets parter har plass i RSA, brukes posisjonen aktivt i tråd med målet i Kompetansepolitisk strategi om å videreutvikle samarbeid og bidra til høy relevans i utdanningene. Virke har prioritert å være representert i tre RSA.

Universitets- og høyskolerådets fagstrategiske enheter

Flere av arbeidslivets parter har observatørplass i UHRs ulike fagstrategiske enheter. Disse posisjonene brukes aktivt i tråd med målet i Kompetansepolitisk strategi om å videreutvikle samarbeid og bidra til høy relevans i utdanningene.

2. Læring i arbeidslivet og god bruk av kompetanse

2.1. Styrke og videreutvikle den digitale kompetansen i hele arbeidsstyrken for å utnytte den teknologiske utviklingen og sikre nødvendig omstilling.

"Staten har bevilget penger. Partene har gjort jobben."

- 10 mill + 37 mill

I regjeringens kompetansereform er det to tiltak hvor partene i arbeidslivet har vært og er sentrale:

Gjennom satsingen «Utvikling av fleksible videreutdanningstilbud i digital kompetanse» bidrar partene aktivt i prosessen med å utvikle kriterier for tildeling og i behandlingen av søknader, og de sikrer med dette at det utvikles arbeidslivsrelevante tilbud med god forankring.

Gjennom satsingen «Bransjeprogrammer for industri- og byggenæringen og helse- og omsorgssektoren» skal partene bidra både i utforming og gjennomføring av programmene. Ettersom det er ventet ytterligere satsing på bransjeprogrammer i sektorer preget av stor grad av omstilling, vil flere av partene bli direkte involvert i dette arbeidet.

Virke har sammen med Handel og Kontor Norge fått utarbeidet en grundig litteraturstudie fra Universitet i Sørøst-Norge om «Digitaliseringens påvirkning på varehandel». Dette følges opp av en studie som Samfunnsøkonomisk Analyse gjør for NAV, Virke og Handel og Kontor Norge om ««Hvordan påvirker ny teknologi kompetansebehovet i varehandelen?» Studien skal være ferdig i 2019.

2.2. Styrke kunnskapsgrunnlaget om læring i arbeidslivet og spesielt kunnskapen om verdien av å investere i kompetanseutvikling for samfunnet, virksomheten og den enkelte

Se under pkt. 2.5

2.3. Samarbeide om å synliggjøre og utvikle karrieremulighetene i yrkesfaglige

3 Yrkesfagenes år

Yrkesfagenes år 2018 var en informasjons- og omdømmekampanje på nett og i sosiale medier. Kampanjen skulle øke innsikt om yrkesfag og arbeidsliv hos målgruppene, øke unges interesse for yrkesfaglige utdanningsvalg, bidra til å øke antall lærebedrifter og lære plasser. WorldSkills Norway har hatt hovedansvar for gjennomføring. Flere hovedorganisasjoner, forbund og landsforeninger har deltatt i egne og felles aktiviteter og sammen med utdanningsmyndighetene i prosjektets referansegruppe. Kampanjen har oppfordret fylkeskommuner, skoler og lærebedrifter, politiske partier og partene i arbeidslivet til å koble sine aktiviteter for å fremme yrkesfag med kampanjen gjennom sosiale medier. Selvstendige aktiviteter i kampanjen har blant annet vært å bruke unge ambassadører til å fortelle om fagene sine på sosiale medier. Bedriftsledere og tillitsvalgte har stilt seg som faddere for potensielle nye lærebedrifter. Det var vært samarbeid med Elevorganisasjonen ved lanseringen av kampanjen, og med fylkeskommunene om aksjonen "Lære plassjeger". Flere av disse var også vertskap for Skole-NM 2018. Det har vært gjennomført et fagseminar for lærere sammen med Utdanningsforbundet og Skolenes Landsforbund om kjønnsdelte utdanningsvalg innen fag- og yrkesopplæring. Det har vært laget en utstilling og seminar om yrkesfag i framtiden på Teknisk Museum og konferansen "Arena for kvalitet" i samarbeid med KD og Utdanningsdirektoratet. Det har vært utarbeidet kampanje rettet til foreldre om manglende kunnskap om yrkesfaglige utdanningsvalg med svært god spredning på sosiale medier

2.4. Arbeide mer systematisk for å koble kompetansebehov i små og store virksomheter og ulike klynger og næringsmiljø til utdannings- og opplæringstilbydere for utvikling av relevante etter- og videreutdanningstilbud.

Se under pkt. 2.5

2.5. Gjøre det enklere å få dokumentert kompetanse ervervet i arbeidslivet, slik at denne kan utnyttes mer effektivt. Som ledd i dette, vil det utvikles metode og modell for vurdering av kompetanse ervervet i arbeidslivet.

Virke har i samarbeid med LO, NHO og YS utviklet en modell og metode for å beskrive kompetanse som bygges opp i arbeidslivet. Rapporten «Balansekunst» ble lansert i april 2018 ([Skjerve, T. & Simeou, E. «Balansekunst»](#)).

Prosjektet ble gjennomført i varehandelen, men modellen utprøves videre både i handelsnæringen og i andre deler av arbeidslivet. Det arbeides også videre med hvordan en bedre forståelse av kompetanse som erverves i arbeidslivet vil bidra til å få bedre løsninger på flere områder i kompetansepolitikken som integrering/inkludering, mobilitet, realkompetansevurdering, karriereveiledning og overgangen mellom utdanning og arbeid. Virke har lagt ned mye ressurser i prosjektet «Balansekunst» fordi vi tror det å kunne beskrive kompetanse som erverves utenfor det formelle utdanningssystemet gir en bedre forståelse av kompetansebehovet i ulike næringer og hvordan livslang læring realiseres i arbeidslivet.

2.6. Forenkle og forbedre systemene for, og tilgangen på, godkjenning og vurdering av utenlandsk utdanning, yrkeskvalifikasjoner og kompletterende utdanning.

3. Styrke kompetansen til voksne med svak tilknytning til arbeidslivet

3.1. Gi fleksibel opplæring på voksnes premisser med sikte på raskere overgang til arbeid eller videre opplæring og at flest mulig voksne får anledning til å ta videregående opplæring.

3.2. Stimulere til bruk av Kompetanseplussordningene, inkludert prosjekter i samiske områder. Kompetansepluss arbeid og Kompetansepluss frivillighet videreutvikles i dialog med partene i arbeidslivet, og med frivillig sektor, herunder VOFO. Det etableres forsøk der Kompetansepluss arbeid kan kobles sammen med fagopplæring.

3.3. Benytte opplærings- og kompetansetiltak mer aktivt i arbeidsmarkeds- og integreringspolitikken, og benytte arbeidslivet mer aktivt som læringsarena.

IA-avtalen (Kompetanse inn i avtalen)

Gjennom den nye IA-avtalen har partene i arbeidslivet og myndighetene forpliktet seg til at også kompetansetiltak kan være nødvendige for å kunne stå i arbeid. Særlig er dette viktig for langtidssykmeldte som på grunn av sykdom eller skade har behov for kompetansetiltak for å kunne kvalifiseres til annet arbeid og til å kunne stå lenger i arbeid.

3.4. Målrette og effektivisere norskopplæring, introduksjonsprogrammet og øvrige kvalifiseringstiltak for innvandrere. Styrke samarbeidet mellom myndighetene og partene om dette arbeidet.

Hurtigsporet

Hurtigsporet var en del av samarbeidserklæringen som partene sammen med myndighetene signerte for å få flere flyktninger i jobb. Gjennom Hurtigsporet skal flyktninger få en grundig kompetansekartlegging i mottakene slik at NAV og kommunen vet hva en nyinnflyttet flyktning har med seg av kompetanse. Rett etter at en flyktning er bosatt, skal NAV og kommunen utarbeide en individuell plan for oppfølging. NAV og kommunen velger ut kandidater til Hurtigsporet og vurderer muligheter for jobb og nødvendig oppfølging. Deltakere kan ha ulik yrkesbakgrunn, men har kompetanse som bedriftene etterspør, og ellers gode forutsetninger for å komme i arbeid. I samarbeidserklæringen forpliktet partene seg til å informere om hurtigsporet.

Se under 2.5 hvor ett av prosjektene i videreføringen av «Balansekunst» gjøres i samarbeid med Oslo Voksenopplæring.

- 3.5. Styrke og tilpasse NAVs opplæringstilbud for arbeidssøkere som trenger kvalifisering for å komme i jobb, gjennom blant annet økt satsing på kurs i grunnleggende ferdigheter, norskopplæring og utvikling av to-årig yrkesrettet opplæringstiltak.**
- 3.6. Stimulere til at flere finner læringsmotivasjon og bygger sin læringsevne gjennom opplæring i frivillig sektor.**